

IANUARIE 2019

MAGAZIN ILUSTRAT / LUMEA CREDINȚEI an XVII, nr. 1 (186)

Credința la români

Popasuri duhovnicești:

Mănăstirea Sucevița
în strai de iarnă

6

Martor: Am fost și eu acolo!

10

Reportaj: Har și vindecare
în Biserica Spitalului
„Bagdasar — Arseni”

16

Credința în lume

Vita Domini: Primul an al
Pruncului Iisus

38

Reportaj: Mănăstirea Sfântul
Efrem Sirul — Kontariotissa

48

Ortodoxia în cumpănă: Ucraina:
Biserica Autocefală și comunitățile
românești

54

Orientări de credință

Interviu: Mozaicul, ca har

60

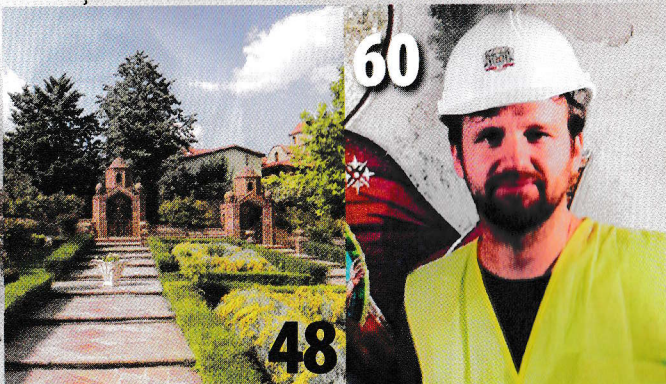
Amintiri esențiale: La Curtea
de Argeș, în anii '80

67

Credința la judecată:

Sfinții închisorilor, prietenii lui
Dumnezeu

70

Dragi cititori,

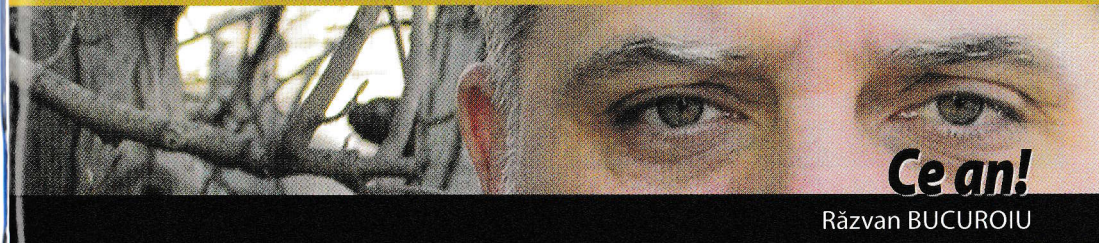
Avem o veste foarte bună: pe site-ul nostru (www.lumeacredintei.com) a apărut opțiunea de a putea vizualiza revistele noastre în format electronic. Așadar, orice persoană din orice țară, la orice oră poate vizualiza orice număr dorește din revistele noastre, în format pdf, la un preț mai mic decât varianta tipărită. Această facilitare sperăm să fie accesată în primul rând de românii creștin-ortodocși din diaspora, în condițiile în care costurile serviciilor poștale au crescut enorm. Plata se face printr-un site specializat, în condiții de siguranță deplină.

Lectură plăcută!

Redacția

www.lumeacredintei.com

EDITORIALUL CREDINȚEI

Ce an!

Răzvan BUCUROIU

2018 și-a trăit traiul și... ne-a păpat mălaiul! A fost un an pe care, paradoxal, deși îl așteptam cu ardoare, s-a dovedit a fi un an otrăvit. Cel puțin în majoritatea lui de zile chinuite, contorsionate. Slavă Domnului că a venit duminica din 25 noiembrie și am putut respira normal după câteva luni sufocante, apăsate de tensiunea Referendumului, de batjocura politicianilor la adresa Anului Centenar, de dihonnia generalizată în spațiul public românesc. Zi în care Biserica Ortodoxă a tășnit la suprafață printr-o realizare minunată: Catedrala Națională!

A fost, pe scurt, un an dezonorant în momentele lui festive, un an dezamăgitor la nivelul coeziunii sociale, al țesăturii (destrămate) de solidaritate și deferență reciprocă. Programați de multă vreme să urască, pregătiți pentru asta de mașinaria de propagandă a noilor/ vechilor structuri oculte de informație și putere, conaționalii noștri au mușcat din mărul otrăvit al urii fără frontiere, fără limite și — mai grav! — fără dorință de vindecare. Pentru că da, oamenii programați să urască nu mai vor vindecarea, nu mai vor recuperarea. Ura emană un fior plăcut, secretă o stare de fericire

scurtă, intensă, eliberează adrenalina și endorfină. Face creierul să se simtă bine, îl ușurează de tensiunile acumulate. Și mai are un avantaj: canalizează (aparent) toată energia negativă în exterior asupra unor personaje simbolice, dar reale, ca în practicile *voodoo*. Arde în efie chipuri și biografii, rade tot ce mișcă în spațiul public, umblă cu protestul la vedere. Ce bine e să urăști, ce eliberare! Și cum tot jocul frustrărilor interne se mută în exterior, culpa pentru eșecurile propriei vieți sunt transferate pe umerii altora, care în 30 de ani nu au făcut, nu au dres... E foarte comod, e la îndemână.

Când ne vom trezi din acest coșmar, va fi prea târziu pentru generația mea. O generație dispusă la jertfă curată (vezi 1989, mineriade), dar care a eșuat în mocirla urii simple, abrutizante, din mrejele căreia acum chiar nu mai poate ieși. Urmează să vină alți români cu alte tipologii umane, cu alte structuri sufletești. Poate mai curate, mai optimiste, mai cinstite cu ele însele. Noi *atât* am avut a spune și a face.

La mulți ani, viitoare generații de români! Poate cu ei se va face pace Și, de bună seamă, dreptate!

Mănăstirea Sucevița în strai de iarnă

Popasuri
duhovnicești

O mănăstire înveșmântată în alb este asemenea unei mirese învăluite de har și lumină. Întotdeauna ninsorile care se cern peste mănăstiri îmi par mai albe și mai aproape de suflet. De câțiva ani, mi-am făcut un obicei în a porni la drum la vremea sărbătorilor, transformând fiecare popas într-o frumoasă poveste de iarnă. Și pentru că iernile românilor sunt înmiresmate cu cetină și brad, mi-am propus să fac o sărbătoare din toate dalbele ninsori ale tărâmului monahal românesc. La ceas de vecernie, Mănăstirea Sucevița ne întâmpină într-un peisaj de poveste, învăluit în duh de pace adâncă, mângâiat din când în când de un dangăt de clopot.

Portret în alb, cu priveghere și iz ancestral

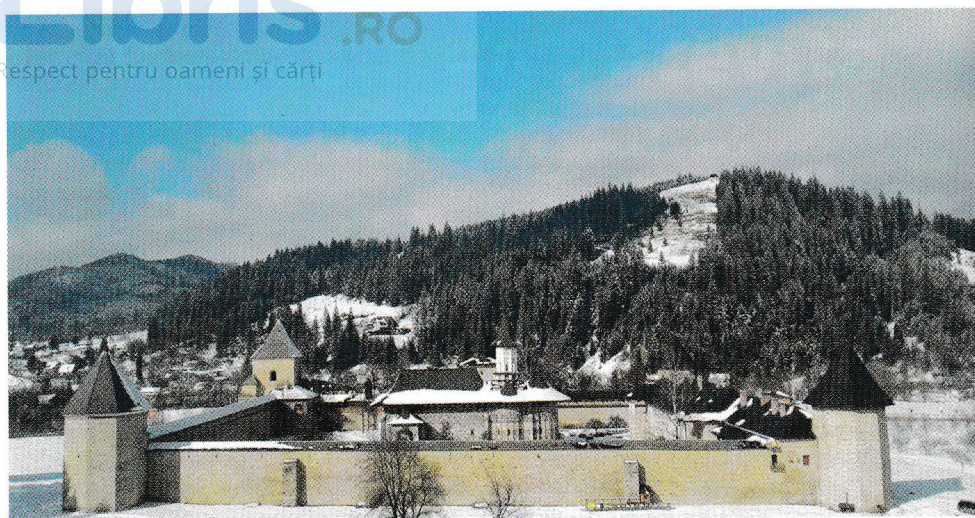
Nămeții nesfârșiți de lângă noi ne dau întotdeauna sentimentul unei limpezimi ce vine din lumina cerului, din mângâierea nevăzută a sfinților. Într-o astfel de zi, m-am străduit să fac un portret al Suceviței în slove dalbe, trăind bucuria de a-mi îmbogăți privirea și sufletul în imensitatea unică a monahismului înveșmântat în alb. Despre istoria acestui minunat așezământ monahal, despre măreția și frumusețea lăcașului de închinare s-a scris adesea. Azi mi-am propus să dau viață unui popas în alb, trăind bucuria că o mireasă ne poartă în lăcașul Domnului.

În pacea adâncă ce sălășluiește aici, chiliile maicilor strălucesc în marea de lumină în care razele de soare se îmbină armonios cu strălucirea zăpezii. Încă de la intrarea în lăcașul moldav de închinare, silueta zveltă a bisericii te fascinează. Contrastul dintre verzele unic al frescelor care împodobesc biserica și albul imaculat al zăpezii amplifică pacea și sfințenia locului. Zidurile groase de piatră, prevăzute cu contraforturi, metereze și drum de strajă, încadrează cele cinci turnuri de colț și unul cu paraclis. Nici unul dintre turnuri nu seamănă cu altul, încadrând în mod armonios chiliile, stăreția, arhondaricul,

trapeza pentru obște, sala de protocol, muzeul mănăstirii și paraclisul care se află chiar peste gangul de la intrare și în care se slujește zilnic.

Așa se conturează Mănăstirea Sucevița la o primă vedere. Am trecut pe acolo de nenumărate ori, iarna sau vara, primăvara sau toamna, și iar, și iar. De această dată vă pot împărtăși bucuria unui popas la Sucevița datorită unei măicuțe dragi sufletului meu, maica Singlitichia, pentru care dimensiunea frumosului și a sfințeniei au un numitor comun: neîncetata rugăciune. Poate că într-o zi această minune de om în trup de monah va avea blagoslovenie să mărturisească adevărata taină a viețuirii în

Hristos, așa cum noi, mire-nii, ne dorim s-o aflăm.

Mănăstirea Sucevița este de fapt „Sihăstria lui Calistrat”

Înainte vreme, în acest sfânt lăcaș au viețuit călugări îmbunătățiți, iar cei dintâi sihaștri ai locului au fost ucenici ai Sfântului Daniil Sihastrul, dar mulți dintre ei trăiau pe Muntele Obcina Mare. Cu timpul, au ridicat aici o bisericuță din lemn, cu hramul Schimbarea la Față. Orice iubitor al pustiei și-a dorit măcar o dată în viață să ajungă „La Pustnici”, un loc cu o semnificație aparte. Aici s-au retras în rugăciune mulți iubitori de viață pustnicească, printre care și Calistrat Sihastrul, ucenic al Sfântului Daniil, de la Voroneț. În perioada de început a secolului al 16-lea, isihastul s-a înconjurat de ucenici cu care a înnoit prima sihăstrie, devenită în

timp „Sihăstria lui Calistrat”, ulterior transformată în Mănăstirea Sucevița.

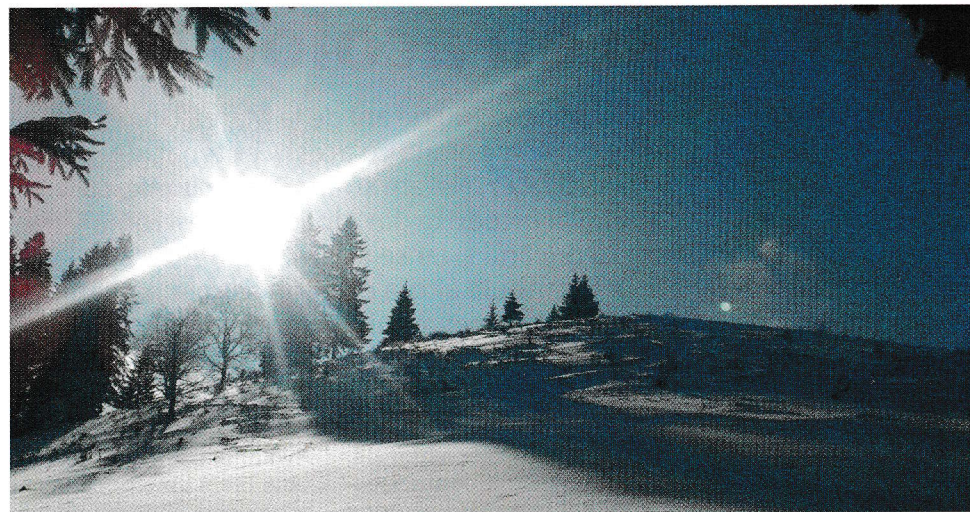
Mulți rugători asceți au trăit în post și rugăciune în colțul acesta de rai, printre care și Pangratie Arhimandritul și Cuviosul Isachie, care au adunat în jurul lor mulțime de sihaștri. Fiecare își alegea locul de nevoiță după intensitatea trăirii monastice, astfel încât cel dintâi a dus viață pustnicească pe o culme, care parcă sprijinea cerul, cunoscută astăzi sub numele de „Dealul lui Pangratie”, iar cel de-al doilea a dus viață ascetică într-un alt loc ales, numit „Dealul Furcoiului”.

De la gerul aspru la lumina caldă a Vecerniei

La Sucevița, viscolul iernii se întrepătrunde cu ecoul unei frumoase istorii, reprezentând un valoros reper în cultura creștină românească. Viața spirituală care dăinuie

de veacuri în acest loc poartă amprenta unui creștinism bine ancorat în osatura acestui popor.

Mănăstirea Sucevița tro-nează în dulcea Bucovină, păstrându-și duhul rugăciunii ancestrale, dar în același timp încununându-se cu diadema de omăt a iernilor moldave. Mantia albă, proaspăt cernută din ceruri, acoperă întreaga vale a Suceviței, înveșmântând și zidurile groase ale mănăstirii. Curtea mănăstirii înveșmântate în alb este cufundată într-o adâncă tăcere. Doar scârțâitul zăpezii de sub pași ne întrerupe din meditația întregită de un peisaj unic. Dar pentru ca tabloul să fie mirific, neapărat trebuie așteptat și un Luminător. Eu am avut bucuria să mă împărtășesc dintr-un răsărit cum n-am mai văzut, iar mângâierea înserării mi-a amintit că totuși e iarnă și am rămas meditănd, cu privirea pierdută pe luciul înghețat al apei.

Un dangăt de clopot m-a trezit din visul acela feeric, amintindu-mi că este vremea Vecerniei. Am dat așadar fascinația peisajului înzăpezit pe mângâierea slujbei de seară. După gerul înserării, am trăit rugăciunea luminată

de lumânări și candelă pâl-pâind, acolo unde Dumnezeu coboară spre a ne limpezi de patimi și doruri lumești, acolo unde ne regăsim în raza de lumină a iertării.

În rest, totul este tăcere, iar peste sfânt lăcașul acesta,

atât de drag sufletelor însetate de monahism, un imens veșmânt alb se cerne întru veșnicie. Ninge peste liniștea înserării, ninge cu dalbe flori peste leagănul monastic al Suceviței!

Mariana BORLOVEANU

Am fost și eu acolo!

O singură dată în istorie se împlinesc 100 de ani de la Marea Unire și Dumnezeu a rânduit să fiu contemporană cu acest Centenar, de aceea nici nu mi-am permis să îl ratez. Ne-am strâns iarăși cu mic, cu mare în fața cetății și a catedralei ortodoxe din Alba Iulia, deși românii par astăzi mai dezbinați ca oricând și iar se aud voci din Apus, și chiar din interiorul țării, care le atribuie altora drepturi asupra pământului Transilvaniei. Oare ne-am arătat nevrednici de acest pământ?

Crucea memoriei

1918 a fost fără îndoială un moment de mare bucurie pentru românii de pretutindeni, care la 1 Decembrie au marcat unirea cu țara-mamă. Un moment mult așteptat pentru românii ardeleni, care și-au mai văzut o dată în istorie visul de unire împlinindu-se sub domnia lui Mihai Viteazul, însă pentru scurtă vreme. Apoi, secole de-a rândul, românii nu au încetat să adreseze memorii Curții imperiale pentru a fi recunoscuți ca națiune cu drepturi egale cu celelalte națiuni recunoscute de Curtea imperială de la Viena, memorii care au rămas însă fără succes.

În acest context, mănăstirile, preoții și învățătorii au jucat un rol însemnat în păstrarea conștiinței naționale, lor revenindu-le de altfel meritul cel mai mare pentru a se fi ajuns în acest punct al unității naționale. Crișan era nepot de preot, iar armata răsculaților a fost binecuvântată de preotul Gheorghe Necula din Albac, duhovnicul lui Horea, cu care este posibil să se fi și înrudit. Despre Horea, pe numele său adevărat Vasile Nicola sau Nicula, puțin știu că în afară de căpetenie a răsculaților a fost și constructor de biserici, în timp ce Avram Iancu era nepot și frate de preot

ortodox. Numeroși preoți au participat atât la răscola de la 1784, dar și în oastea lui Avram Iancu, cauza ortodoxă și cea a unității de neam fiind îngemănate.

Să fi scăzut dragostea și credința noastră? Prea repede se șterg din memoria noilor generații bătațiile înaintașilor pentru drepturile pe care noi le avem acum. Uităm că pe aceste pământuri românii au fost numai națiune tolerată, Ortodoxia nu a fost multă vreme recunoscută, iar iobăgia desființată foarte târziu, abia în 1848. „În Transilvania” – spunea baronul Kemeny, comitele Albei Inferioare, castelanul de la Galda de Jos – „român și iobag înseamnă una și aceeași, sclav supus arbitrarului și aruncat în pulbere”.

De ce Alba Iulia?

De ce a fost aleasă Alba Iulia pentru întrunirea Marii Adunări Naționale de la 1 Decembrie 1918? Pentru că în memoria românilor Alba Iulia avea o semnificație simbolică în sensul că aici fusese capitala lui Mihai Viteazul, iar sacrificiul lui Horea și Cloșca era încă viu pentru

cei prezenți acolo și pentru cei care au luptat pentru înfăptuirea acestui vis.

Înainte de cucerirea romană, în această zonă se afla localitatea dacică *Apoulon*, un important centru fortificat menționat și pe hărțile vremii. După cucerirea Daciei de către Traian, orașul s-a numit *Apulum*, iar fortificația dacică inițială s-a extins datorită soldaților Legiunii a XIII-a Gemina care staționa aici. Ruinele porții a III-a pot fi vizitate în „Traseul celor trei fortificații” din cartierul Cetate. În Evul Mediu orașul este atestat din nou în anul 1199, sub numele de Alba Iulia (după Iula, un conducător local din secolul al 10-lea), centru al administrației Regatului Ungariei din Transilvania. Între 1541 și 1711 orașul a fost reședința principilor Transilvaniei și astfel capitala politică a Principatului Transilvaniei. În documentele medievale redactate în limba slavonă orașul apare sub numele de *Bălggrad*, adică Cetatea Albă. Mihai Viteazul și-a făcut intrarea triumfală la Alba Iulia pe 1 noiembrie 1599, primind cheile cetății de la Episcopul Dumitru Napragyi, și stabilindu-și reședința în Palatul Principilor. Cetatea devine astfel reședința conducătorului politic al Moldovei, Transilvaniei și Țării Românești.

Cetatea Alba Iulia din ziua de azi, botezată de austrieci Karlsburg, după Împăratul Carol al VI-lea, a fost construită după pacea de la Karlowitz din 1699, deși nu

avea un rol strategic, neaflându-se la granița imperială; ea este la fel de mare și impunătoare ca alte cetăți ale perioadei, cele construite la Arad sau Oradea, comparabile din punct de vedere strategic, militar și arhitectonic cu cea de la Alba Iulia. Conform istoricului Mircea Gheorghe Abrudan, rolul acesteia, prin amplasarea sa în chiar inima Transilvaniei, era mai mult acela de a reaminti maghiarilor cine este noul stăpân al acestui teritoriu. Anterior epocii în care a fost construită, în același loc s-au mai aflat alte două fortificații:

castrul roman al Legiunii a XIII-a Gemina (106 d. Hr.) și cetatea medievală Bălggrad (secolele 16-17). Cetatea de la Alba Iulia, un edificiu de tip Vauban, a fost proiectată de arhitectul italian Visconti, care a ales să dărâme și Mitropolia construită acolo pe vremea lui Mihai Viteazul, noua cetate înglobând în zidurile sale o parte din pietrele și materialele folosite la această construcție anterioară. La originea proiectului s-a aflat mareșalul Principelui Eugeniu de Savoia, cel care a introdus în Imperiul Habsburgic sistemele

